

Tarihi eser kaçakçılığı Çarşı'da Edip Telli paniği

● Telli'nin Türkiye'ye geri verilmesi ile bazı olayların aydınlanacağından korkan kaçakçılar Türkiye'den kaçıyor. İsviçre'nin, Alman vatandaşı Telli'yi Türkiye'ye geri vermesi Türk mafyasında şaşkınlık yarattı. Türkiye'deki eski eser kaçakçısı dört aileyi Cumhuriyet'e açıklayan Telli'nin polise daha ayrıntılı bilgiler vermesinden kaygı duyuluyor. **ÖZGEN ACAR'ın haberi ■ 8. Sayfada**

Kapalıçarşı'da Edip Telli paniği

ÖZGEN ACAR

ANKARA - Eski eser mafyasında panik! **Edip Telli** içeri, baba kaçakçılar dışarı! Başta "**Yüzyılın Definesi**" olarak tanımlanan Elmalı Definesi olmak üzere pek çok tarihsel eserin yurtdışına kaçırılmasında önemli rol oynayan Edip Telli'yi (62) İsviçre Yüksek Mahkemesi'nin Türkiye'ye 30 Ekim'de geri verme kararı, İstanbul-Kapalıçarşı, Kuşadası ve Marmaris'te şiddetli deprem etkisi yarattı.

Paniğin temelini; yıllardır eski eser ve döviz kaçakçılarını kollayan İsviçre gibi bir ülkenin, Yüksek Mahkeme kararı ile (bir Türk vatandaşı değil) bir Alman vatandaşını Türkiye'ye teslim etmesi oluşturuyor. Edip Telli, 1989 yılında Türk vatandaşlığından çıkarıldığı için eşinin uyuşturucu dolayısı Alman vatandaşsıdır.

Telli'nin Türk polisine teslim edilmesi ile gerek kendisinin karıştığı bazı kaçakçılık olaylarını ve gerek rakiplerinin kirli çamaşırlarını açıklayacağı korkusu ortalığı kapladı. Bu nedenle, bazı kaçakçıların adalarından Yunanistan'a ve İstanbul'dan da Avrupa'ya gittiklerini belirledik.

Bazı çevreler, eski eser kaçakçılık dünyasına 70'li

yılların ikinci yarısında kabadayılığı ile egemen olan Telli'nin polise açıklamalar yapmayacağını öne sürerken, bazı kişiler Telli'nin özgür koşullar altında dahi **Cumhuriyet**'e açıklamalar yaptığını anımsatıyorlar. İkinci grup "**Telli, polise daha fazlasını isteyerek ötecektir**" diyor. Anımsanacağı üzere Telli, gazetemize "**Türk kamuoyu önünde, İçişleri ve Kültür bakanlıkları yetkilileri ile her konuyu bir açığoturma tartışmaya hazırız**" demişti.

Telli ile ilk kez Münih'te kapattığı antika galerisi "**Griffos**"ta konuşmuş, daha sonra çeşitli telefon görüşmelerimizde söyleşilerimizi sürdürmüştük. Rakiplerince kaygı duyulmasına neden olan bu açıklamalar mart ayında **Cumhuriyet**'te yayımlandığında, bazı kaçakçılar önlem olarak Türkiye dışına çıkmışlardı. Telli, son telefon konuşmasında şu ilginç açıklamaları yapmıştı.

Soru: Elmalı Definesi'nin kaçırılması olayından sonra Interpol'ün kırmızı bülteni ile aranıyorsunuz. Başkaları da karışmadı mı o olaya?

Telli: Elmalı Definesi'nin satışında rol oynadığımı kabul ediyorum. İçişleri ve Kültür bakanlıklarına da soruyorum. Neden sadece beni boy hedefi gö-

rüyorsunuz? Neden Türkiye'de tüm antika kaçakçılığının faturasını bana çıkarıyorsunuz? Neden Elmalı Definesi olayında sadece beni Interpol'e bildirdiniz de benim gibi Münih'te Artemis adlı antika galerisi olan **Fuat Üzülmaz**'i ve öteki ortakların yakalanmasını Interpol'den istemediniz? Bu ayrıcalık niye? **Özgen** Bey, benimle ilk siz uğraştınız. Size kırıgın değilim. Çünkü mesleğinizi yapıyorsunuz. Ama neden sadece benimle uğraşıyorsunuz? Neden öteki kaçakçıların üzerine gitmiyorsunuz?

Soru: Peki kaçakçılık sürüyor mu? Öteki önemli kaçakçılar kimler?

Telli: Türk kamuoyu önünde, ister TV'de ister basında tüm İçişleri ve Kültür bakanlıklarının yetkilileri ve basın temsilcileriyle bir açığoturma tartışmaya hazırım. Ben artık galerimi kapattım. Buna rağmen, yine de haftada en az bir kere Münih'e paket içinde kaçak antika gelmeye devam ediyor. Ben bu işte olsam da olmasam da bu trafik sürüyor. Bunların Münih'te **Fuat (Üzülmaz)** Bey'in galerisine geldiğini de bütün dünya biliyor. Ben Sotheby's müzayede evine 4 bin sterlinlik (yaklaşık 3.7 milyar lira) basit bir taş parçasını gönderdiğimde dün-

ya ayağa kalkıyor. Aynı müzayedede **Fuat Bey**'in satışa çıkardığı eserlere ise her nedense hiç kimse ses çıkarmıyor. Sotheby's bana mektup yazıp, artık benden mal almayacağını söylüyor, buna karşılık aynı katalogda benimle birlikte antika satan öteki Türklere benzeri mektuplar gönderilmiyor. Neden Türk hükümeti Sotheby's'e basırmıyor?

Soru: Fuat Üzülmaz Münih'te. Peki Türkiye'den eser kaçuran önemli kişiler kimler?

Telli: Bugün Kapalıçarşı'da pek çok kişi bu işle uğraşıyor. **Özgen** Bey, bu konuda her şeyi siz çok iyi biliyorsunuz. Hatta benim bildiklerimden daha çoğunu biliyorsunuz. Sizin bildiklerinizin bir bölümünü elbette Türk polisi de biliyor. Yani Türkiye'de bu işi yapan belli başlı dört ailenin varlığını Türk polisi de biliyor. Başta siz olmak üzere beni yazılarınız ve TV filmleri ile "**mafya babası**" olarak teşhir ediyorsunuz. Ayrıca Türk İçişleri Bakanlığı'ndan bir polis yetkilisi de çıkıp her şeyin benim başımın altından çıktığını bir yabancı TV'de söylüyor. Bu, insan haklarına aykırı bir tutumdur.

Soru: Edip Bey peki kim bu Türkiye'deki eski eser kaçakçısı dört aile?

Telli: Siz de polis de bu

ailelerden birinin "**Özharat'lar**" olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Londra'daki kardeşimle sadece sekiz ay kadar ortaklık yapan **Metin Özharat**'ın adı pek çok olaya karıştığı ve Hatay ile İstanbul polisince arandığı halde nasıl oluyor da kendisi elini kolunu sallaya sallaya Türkiye'ye her istediği zaman girip çıkabiliyor? **Metin** Bey'in mallarının **Fuat (Üzülmaz)** Bey'e gittiğini de polis çok iyi biliyor.

Fuat Üzülmaz'in en önemli ortağının "**Kolaşın**" ailesi olduğunu dünyada bilmeyen yoktur. **Nihat** Bey sıkıştıkça yurtdışına kaçır ve yine daha sonra Türkiye'deki işinin başına döner. Üstelik TRT dahi kendisi ile "**koleksiyoncu(!)**" diye mülakat yapar ve nasihatlerini dinler. Bu nasıl iştir.. doğrusu anlamak mümkün değil!.. Üçüncü aile ise "**Aydiner**"lerdir. Elmalı Definesi olayında sadece **Fuat Aydiner** içeride yatmıştır. Türk polisi kendisini dünyada Interpol aracılığı ile aradığı halde İstanbul'da polisin gözü önünde sürekli biçimde Almanya'ya antika sevkiyatını sürdürmüştür. Dördüncü aile ise Marmaris'teki "**Merzifonlu**"lardır. Tek başına çalışır. Ancak malının son durağı yine **Fuat** Bey'in galerisidir.